

Γκουίντο Πιτσέλλι: Ο άνθρωπος που νικούσε τους φασίστες!

του Γιώργου Μητραλιά

Τουλάχιστον στο μεσοπόλεμο, στην αναμέτρηση αριστερών και φασιστών, πάντα επικράτησαν οι φασίστες. Και δυστυχώς, συνήθως αμαχητί. Όμως, υπήρξε μια και μοναδική φωτεινή εξαίρεση. Εκείνη του Γκουίντο Πιτσέλλι. Του εντελώς ξεχασμένου Ιταλού επαναστάτη που, πρώτος αυτός και πολλά χρόνια πριν από κάθε άλλο, κατάλαβε τι θέλει, τι είναι και πώς πολεμιέται ο φασισμός. Του Γκουίντο Πιτσέλλι που κατατρόπωνε τους φασίστες όταν και όπου τους έβρισκε στο δρόμο του. Είτε στην Πάρμα των οδοφραγμάτων, το 1922. Είτε στην Ισπανία του εμφυλίου, το 1937. Ποιος ήταν λοιπόν και τι έκανε ο άνθρωπος που νικούσε τους φασίστες;

Εικόνα πρώτη: Αρχές Αυγούστου 1922 στην Πάρμα, τη μόνη μεγάλη ιταλική πόλη που επιμένει να αντιστέκεται στους τραμπούκους του Μουσολίνι, που οδεύει προς την εξουσία. Η γενική απεργία που κηρύσσεται μετά από την αιματηρή επίθεση των φασιστών στη Ραβένα, τερματίζεται άδοξα από τις συνδικαλιστικές γραφειοκρατίες πριν καν αυτή αρχίσει. Όμως, οι εργαζόμενοι και ο λαός της Πάρμα δεν υπακούουν και απεργούν. Ο Μουσολίνι αναθέτει στο δεξί του χέρι, τον Ίταλο Μπάλμπο, την αποστολή να συντρίψει τους ανυπότακτους της Πάρμα. Τουλάχιστον 10.000-15.000 ένοπλοι φασίστες από όλη τη βόρεια και κεντρική Ιταλία συρρέουν στις εισόδους της πόλης έτοιμοι για την τελική έφοδο και το λουτρό αίματος που υπόσχονται στους υπερασπιστές της.



Μέσα στην Πάρμα, ο Γκουίντο Πιτσέλλι οργανώνει την άμυνα, αναθέτει σαφή καθήκοντα στον καθένα και στην καθεμία, και εφαρμόζει ένα πρωτόγνωρο λεπτομερές σχέδιο αντάρτικου πόλης, με αλληπάλληλες σειρές τάφρων, χαρακωμάτων, οδοφραγμάτων φτιαγμένων με κάθε λογής υλικά, ηλεκτροφόρων καλωδίων, συρματοπλεγμάτων, ακόμα και αυτοσχέδιων ναρκοπεδίων, που υπερασπίζεται η φτωχολογιά και ο εργατικός πληθυσμός της πόλης υπό την καθοδήγηση των 400 ενόπλων **Arditi del Popolo**, των βετεράνων του Πρώτου παγκόσμιου πολέμου, που ετοιμάζει για τη σύγκρουση εδώ και 14 μήνες! Όσοι έχουν όπλα πυροβολούν ή ρίχνουν χειροβομβίδες. Οι υπόλοιποι, γέροι, νέοι, παιδιά και κυρίως γυναίκες, αντιστέκονται με αξίνες, λοστάρια, καδρόνια, πέτρες, τούβλα, καυτό λάδι και...βιτριόλι.

Με την ανοχή του στρατού και της χωροφυλακής, οι φασίστες επιτίθενται κατά κύματα επί 5 μέρες, αλλά αποκρούονται συνεχώς αφήνοντας πίσω τους δεκάδες νεκρούς και τραυματίες. Και ενώ ο ανήσυχος Μπάλμπο προλαβαίνει να ξορκίσει το κακό γράφοντας στο ημερολόγιο του "Αν ο Πιτσέλλι κατορθώσει να νικήσει, οι ανατρεπτικοί όλης της Ιταλίας θα ξανασηκώσουν κεφάλι", οι φασίστες οπισθοχωρούν άτακτα, διαλύονται και οι ηγέτες τους αποφασίζουν να τερματίσουν την εκστρατεία τους, αποδεχόμενοι τη δεινή ήττα και την ταπείνωση τους. Όμως, μάταια ο Πιτσέλλι καλεί απεγνωσμένα τις ηγεσίες των σοσιαλιστών, των κομμουνιστών και των συνδικάτων να επωφεληθούν από τη νίκη των αντιφασιστών στην Πάρμα και να γενικεύσουν το παράδειγμά των γενναίων υπερασπιστών της σε όλη την Ιταλία. Όλοι τους κωφεύουν στις εκκλήσεις του και του γυρνούν την πλάτη. Τρεις

μήνες αργότερα, ο Μουσολίνι γίνεται πρωθυπουργός, ο φασισμός γίνεται για πρώτη φορά εξουσία και αρχίζει να εμπνέει πλήθος μιμητών του σε όλη την Ευρώπη, με πρώτο και χειρότερο έναν κάποιο Αδόλφο Χίτλερ. Η τραγική συνέχεια είναι γνωστή...και αλίμονο, δεν έχει ακόμα τερματιστεί μετά από έναν ολόκερο αιώνα!

Εικόνα δεύτερη: Ισπανία, πρώτες μέρες του Γενάρη 1937, στο χωριό Μιραμπουένα της επαρχίας της Γκουανταλαχάρα. Ο Πιτσέλλι αναλαμβάνει μόνο για μία μέρα(!) τη διοίκηση του τάγματος “Γκαριμπάλντι” των Ιταλών διεθνοταξιαρχιτών, και πετυχαίνει τη μοναδική νίκη των αντιφασιστών στο αμυντικό μέτωπο της Μαδρίτης: με το πιστόλι στο χέρι και επικεφαλής των Ιταλών αντιφασιστών του, εξαπολύει κεραυνοβόλα επίθεση, διασπά τις φασιστικές γραμμές, μπαίνει στο στρατηγικής σημασίας Μιραμπουένα, πιάνει εκατοντάδες αιχμαλώτους και απελευθερώνει μεγάλο τμήμα του αυτοκινητόδρομου που συνδέει τη Μαδρίτη με τη Σαραγόσα. Όμως, τρεις μέρες αργότερα, στις 5 του Γενάρη 1937, και ενώ ηγείται μιας εκκαθαριστικής επιχείρησης ενάντια στις τελευταίες εστίες αντίστασης των Φρανκιστών στην περιοχή, **ο Γκουίντο Πιτσέλλι πέφτει νεκρός από μια σφαίρα που τον βρίσκει... πίσώπλατα. Μια σφαίρα από όπλο που δεν ανήκει στους φασίστες του Φράνκο.** Στο νεκρό Πιτσέλλι γίνονται τρεις κρατικές κηδείες στη Μαδρίτη, στη Βαλένθια και στη Βαρκελώνη. Στην τελευταία, σύμφωνα με τις εφημερίδες της εποχής, μετέχουν 100.000 πολίτες που χαιρετούν το φέρετρο με υψωμένη τη γροθιά...

Ο Πιτσέλλι και το “Ενιαίο Αντιφασιστικό Μέτωπο” του



Η μεγαλοσύνη αλλά και η τραγωδία Γκουίντο Πιτσέλλι συνίστανται στο γεγονός ότι, τουλάχιστον στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1920, βρέθηκε να πολεμά ουσιαστικά ολομόναχος τον ανερχόμενο θριαμβεύοντα φασισμό. Η βαθύτερη αιτία αυτής της πολιτικής μοναξιάς του ήταν ότι σχεδόν κανείς, στην Ιταλία αλλά και σε όλο το κόσμο, δεν κατόρθωνε να κατανοήσει τι ακριβώς ήταν, τι επιδίωκε και ποια θανάσιμη απειλή για το εργατικό κίνημα αντιπροσώπευε αυτό το εντελώς νέο πολιτικό “φρούτο” που ήταν τότε ο φασισμός και το κίνημά του. Έτσι, το μεν Σοσιαλιστικό κόμμα της Ιταλίας, μόνιμα δέσμιο των ρεφορμιστικών αυταπατών του, είχε την φαινή ιδέα να λύσει το πρόβλημα υπογράφοντας, ... Σύμφωνο Ειρήνευσης με τον Μουσολίνι το 1921 (!). Το δε Κομμουνιστικό κόμμα, που μόλις τότε είχε δημιουργηθεί, προτιμούσε να αφορίζει τον “μικροαστισμό” εκείνων που έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου και πολεμούσαν τους φασίστες, επιλέγοντας την μακάρια απομόνωση και τον ακραίο αριστερισμό του τότε ηγέτη του Αμαντέο Μπορντίγκα. Η φυσιολογική κατάληξη των εγκληματικών πολιτικών τόσο του Σοσιαλιστικού όσο και του Κομμουνιστικού κόμματος ήταν ότι και τα δύο διαχώρισαν πλήρως τη θέση τους και έφτασαν ...να καταγγείλουν τη λαϊκή αντιφασιστική πολιτοφυλακή που έτεινε να γίνει το κίνημα των Arditi del Popolo (Γενναίοι του Λαού), που -αντίθετα- για τον Πιτσέλλι δεν ήταν παρά η μαγιά του “Κόκκινου Επαναστατικού Στρατού” που ο ίδιος ευαγγελιζόταν επειδή αυτό απαιτούσαν τότε οι ανάγκες της αντιφασιστικής πάλης και του εργατικού κινήματος.

Η τεράστια ιστορικών διαστάσεων συμβολή του Γκουίντο Πιτσέλλι στη θεωρία και στη πράξη του αντιφασισμού έγκειται λοιπόν στο γεγονός ότι κατάλαβε πριν από όλους τι ήταν και τι επιδίωκε ο μουσολινικός φασισμός. Δηλαδή, ότι είχε για λόγο ύπαρξης και συνάμα μοναδικό πρόγραμμα του την καταστροφή -με την άσκηση της πιο ακραίας βίας- όλων, χωρίς την παραμικρή εξαίρεση, των οργανώσεων των εργαζομένων, με στόχο την εξατομίκευση τους ώστε να μην έχουν πια καμιά δυνατότητα αντίστασης απέναντι στην εργοδοσία και στο αστικό Κράτος. Να λοιπόν τι έγραφε για όλα αυτά ήδη πριν τις ιστορικές “ημέρες της Πάρμας”:



«Ο φασισμός, παρόλο που πολλοί τον έχουν πιστέψει, δεν έχει ούτε πνευματικό περιεχόμενο ούτε πρόγραμμα. Ο ίδιος ο Μουσολίνι, ο αρχηγός των τραμπούκων, παραδέχτηκε σε ένα άρθρο στην « *Popolo d'Italia* » της 23ης Μαρτίου 1921, ότι ο φασισμός « δεν είναι ένα κόμμα, είναι ένα κίνημα ». Μοναδικός στόχος του είναι λοιπόν να υπερασπιστεί υλικά συμφέροντα: Τα καλοταϊσμένα στομάχια των αστών, τα γεμάτα πορτοφόλια τους και όλα αυτά που κλέψανε από τον εργαζόμενο, από το φτωχό.

Όμως, αυτός έχει μια μέθοδο : την τυφλή, ωμή και βάρβαρη βία. Που την χρησιμοποιεί ενάντια στις προλεταριακές οργανώσεις,

ενάντια στα ανατρεπτικά κόμματα με μόνο στόχο να υποτάξει τους εργαζόμενους στη βούληση των εργοδοτών, να αυξήσει τις ώρες εργασίας και να μειώσει τους μισθούς, να καταστρέψει τις συλλογικές συμβάσεις και να γυρίσει πίσω στο μεσαιωνικό σύστημα της προσφοράς και της ζήτησης και να μετατρέψει και πάλι τον αγρότη σε ζώο και τον εργάτη σε σκλάβο”.

Έχοντας καταλάβει ότι οι ορδές των φασιστών τραμπούκων του Μουσολίνι δεν έκαναν διακρίσεις μεταξύ κόκκινων (κομμουνιστικών), λευκών (καθολικών) και ροζ (σοσιαλδημοκρατικών και ρεπουμπλικανικών) πολιτικών, συνδικαλιστικών, πολιτιστικών και άλλων οργανώσεων των εργαζομένων της πόλης και της υπαίθρου, ο Πιτσέλλι έβγαλε το μόνο δυνατό πολιτικό συμπέρασμα: **Ενότητα των εργαζομένων και των θυμάτων του φασισμού, πέρα από κομματικές και άλλες διαφορές!** Δηλαδή, αυτό που ο ίδιος αποκάλεσε **“Προλεταριακό Ενιαίο Μέτωπο”**! Ας τον ακούσουμε λοιπόν και για ένα πρόσθετο λόγο: επειδή αυτά που λέει είναι όχι μόνο επίκαιρα αλλά και πάντα ζητούμενα και στη σημερινή αριστερά όλων των αποχρώσεων:

« Στο ενιαίο μέτωπο της αστικής τάξης πρέπει να αντιπαρατάξουμε εκείνο του προλεταριάτου. Μόνο με την ενότητα μπορούμε να υπερισχύσουμε, καθώς είναι προφανές ότι εμείς είμαστε μια δύναμη, δύναμη που δεν υπερισχύει σήμερα επειδή είναι διαιρεμένη σε πάρα πολλές συλλογικότητες που διαφωνούν μεταξύ τους.

Όμως, αυτή καθαυτή η ενότητα δεν επιτυγχάνεται βέβαια στο πολιτικό πεδίο. Ούτε μπορούμε να περιμένουμε από κάποιον που ακολουθεί συγκεκριμένη τοποθέτηση, να εγκαταλείψει τις δικές του ιδέες. Ας μείνει ο καθένας όπως είναι, πιστός στις δικές του αρχές.

(...) Η αστική τάξη δεν διχάζεται και δεν συζητάει, σκοτώνει χωρίς οίκτο.

Ο φασισμός έχει για πρώτη εντολή : να σκοτώνει.

Για αυτό επιβάλλεται να αφήσουμε προς το παρόν τις κριτικές

και τις πολεμικές που δεν καταλήγουν πουθενά, να ξεχάσουμε τις παλιές εμπάθειες, να κατεβούμε στο κοινό έδαφος της άμυνας και να δράσουμε.

Οι πολεμικές μας διχάζουν, όμως η κοινή υπόθεση μας ενώνει.

Εργαζόμενοι της γης και των εργαστήριων, εσείς που υποφέρετε και σας κυνηγούν, συμφωνείτε και ενωθείτε για τον υπέρτατο αγώνα ! (...)

Δύναμη μας η ενότητα !

Εκείνοι που κρατάνε σήμερα διαιρεμένες τις μάζες είναι ανθρωπάκια, που θέλουν να αναδειχτούν για να αποκτήσουν το κύρος που δεν έχουν. Είναι εγωϊστές και καιροσκόποι, που υποτάσσουν στα προσωπικά τους συμφέροντα εκείνα της συλλογικότητας. Παίζουν το παιχνίδι των αντιπάλων και είναι προδότες.

Η σωτηρία του προλεταριάτου γίνεται μόνο με την αξιοποίηση των δικών του πραγματικών δυνάμεων, με την ενότητα.

(...) Στις ιδιωτικές και στις δημόσιες συναντήσεις, στα συμβούλια, στα συνέδρια, στα δημοσιεύματα, πρέπει να ζητάμε την ενότητα πάσει θυσία. Αύριο μπορεί να είναι πολύ αργά. Εκείνοι που έχουν θέσεις στις οργανώσεις και που εξαιτίας βλαβερών όσο και βλακωδών σεχταρισμών εμποδίζουν την ενότητα του προλεταριάτου, πρέπει να αντικαταθούν. Πρέπει να φύγουν και να κατέβουν στη βάση ως απλοί αγωνιστές. Φτάνει πια με τα προσωπικά. Η αντίδραση μαίνεται, και παντού πεθαίνουμε».



Όμως, ο Γκουίντο Πιτσέλλι δεν αρκέστηκε να αναλύσει σωστά, πρώτος αυτός, τη φύση και τα χαρακτηριστικά του τότε πρωτόγνωρου φασιστικού « φαινομένου ». Έκανε και κάτι παραπάνω : έσπευσε να εφαρμόσει και να κάνει πράξη τα θεωρητικά του συμπεράσματα, καθώς μάλιστα δεν υπήρχε το παραμικρό περιθώριο για χρονοτριβές. Έτσι, έδωσε σάρκα και οστά στο « Προλεταριακό Ενιαίο Μέτωπο » του ορίζοντας σαν δεξί του χέρι τον αναρχικό σιδηροδρομικό και υποδιοικητή των Arditi del Popolo **Αντόνιο Τσιέρι (Antonio Cierri)** που αποδείχθηκε και αυτός στρατιωτική ιδιοφυΐα τόσο στις « ημέρες της Πάρμας », όσο και 15 χρόνια αργότερα, στον ισπανικό εμφύλιο όπου έχασε και αυτός τη ζωή του.

Και όχι μόνο τον Τσιέρι και τους αναρχικούς συντρόφους του. **Ο Πιτσέλλι προλείανε το έδαφος και έκανε τα πάντα για να βρουν τη θέση τους στην πρώτη γραμμή του « Ενιαίου Μετώπου » του αγωνιστές του Σοσιαλιστικού, του Ρεπουμπλικανικού και του Κομμουνιστικού κόμματος καθώς ακόμα και Καθολικοί του Λαϊκού κόμματος, δηλαδή της μεταπολεμικής Χριστιανοδημοκρατίας!** Μάλιστα, πολλοί από αυτούς έπεσαν ηρωικά μαχόμενοι στα οδοφράγματα, όπως π.χ. ο Καθολικός δημοτικός σύμβουλος της Πάρμα Ουλίσσε Κοράτσα...

Για να κατανοήσουμε καλύτερα την ιστορικών διαστάσεων σημασία της εφαρμογής στην πράξη του « Ενιαίου Μετώπου » από τον

Πιτσέλλι, αρκεί να θυμηθούμε ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός, οι συνέπειες του οποίου εξακολουθούν να μας επηρεάζουν : ότι ακριβώς επειδή τόσο οι Γερμανοί Σοσιαλιστές όσο και οι Κομμουνιστές αρνήθηκαν να δημιουργήσουν το δικό τους ενιαίο αντιναζιστικό μέτωπο, ήλθε στην εξουσία ο Χίτλερ με τραγικό επακόλουθο το Δεύτερο Παγκόσμιο Μακελειό, το Ολοκαύτωμα και ίσως ακόμα και τη συνεχιζόμενη μέχρι σήμερα αδυναμία της γερμανικής εργατικής τάξης να ξεπεράσει την ιστορική της ήττα του 1933, για να ανασυνταχθεί και να διεκδικήσει τα δίκαια της.

Στην πραγματικότητα, την περίοδο που ο Πιτσέλλι έκανε πράξη το « ενιαίο μέτωπο » στην Πάρμα, υπήρχε μόνον ένας άλλος κομμουνιστής ηγέτης που πρότεινε το ίδιο στη χώρα του. Αυτός ήταν ο στενότερος σύντροφος της Ρόζας Λούξεμπουργκ και (εφήμερος) πρώτος γενικός γραμματέας (1919-1921) του Γερμανικού Κομμουνιστικού Κόμματος (KPD) **Πάουλ Λέβι (Paul Levi).** (1) Όμως, όπως ο Πιτσέλλι, έτσι και ο Λέβι δεν είχε την υποστήριξη ούτε του κόμματος του, ούτε ακόμα και της Τρίτης Διεθνούς που αρνήθηκε να ρίξει το (τεράστιο) βάρος της κατά των Ιταλών και Γερμανών σεχταριστών και ακραίων αριστεριστών και υπέρ των δύο ιδιοφυών αλλά μοναχικών υποστηρικτών του « ενιαίου αντιφασιστικού μετώπου». Στην περίπτωση του Πάουλ Λέβι, το αποτέλεσμα ήταν επίσης τραγικό: Αλλεπάλληλες ήττες και “χαμένες ευκαιρίες” που είδαν το KPD νά κάνει κάθε φορά το διαμετρικά αντίθετο από εκείνο που επιβαλλόταν να κάνει. Δηλαδή, εξεγέρσεις που έμοιαζαν με πραξικοπήματα όταν οι συνθήκες δεν το επέτρεπαν (1921), και άρνηση να κάνει την τελική έφοδο στην εξουσία όταν οι συνθήκες το επέβαλαν (1923)...

Απέμενε στον Πιτσέλλι να βγάλει το τελευταίο συμπέρασμα της ανάλυσης του για το φασισμό, εκείνο που αφορά τις πρακτικές και τα μέσα με τα οποία πολεμιέται η φαιά πανούκλα. Με δεδομένα τα γεγονότα που ακολούθησαν και τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στη Γερμανία, στην Ισπανία και αλλού, και μάλιστα μέχρι τις μέρες μας, η οξυδέρκεια και το καθαρό μυαλό του Πιτσέλλι εντυπωσιάζουν για μια ακόμα φορά. Ας τον ακούσουμε:

(..) Ο φασισμός πολεμιέται μόνο με την άμεση δράση και στις πλατείες, επειδή δεν είναι παρά η λογική συνέπεια της ταξικής πάλης, που παίρνοντας βίαιη μορφή μετατρέπεται σε ταξικό πόλεμο.

Όταν εμφανίστηκε ο φασισμός, οι αφελείς και οι κακόπιστοι είπαν στις μάζες : μην κινηθείτε, είναι ένα παροδικό φαινόμενο, μια καταιγίδα που περνάει. Οι μάζες υπάκουσαν και έμειναν ακίνητες, και έτσι η αστική τάξη μπόρεσε να συνεχίσει την ένοπλη κινητοποίηση των δυνάμεων της. Ο φασισμός κήρυξε τον πόλεμο και μη βρίσκοντας εμπόδια, προχώρησε στις θέσεις μας κατακτώντας και καταστρέφοντας.

Όσο περισσότερο το προλεταριάτο παρέμενε ακίνητο, όσο περισσότερο έδειχνε διατεθειμένο να υποστεί τα πάντα υποφέροντας με στωική εγκαρτέρηση, τόσο περισσότερο υπόκυπτε και τόσο περισσότερο η αντίδραση λυσσομανούσε. Τα λοστάρια και τα ρόπαλα δεν έχουν ενδοιασμούς. Σκοτώνουν συνέχεια.

Σήμερα μετράμε τις φοβερές συνέπειες των λαθών που διέπραξαν οι αφελείς και εκείνοι, που με τέλεια κακοπιστία, συνέβαλαν να δημιουργηθεί στην Ιταλία μια αφόρητη κατάσταση, ενεργώντας σαν προδότες.

Τονίσαμε πάντα ότι ο φασισμός, από τη γέννηση του, έπρεπε να συντριβεί. Να κατέβουμε στο πεδίο της βίας, επειδή αυτός πρώτος κατέβηκε εκεί, να υιοθετήσουμε τις ίδιες μεθόδους και να τον πολεμήσουμε μέχρι να τον καταστήσουμε ακίνδυνο.

Και αντί για αυτό, εμπόδισαν να αμυνθούν ακόμα και εκείνους που είχαν χτυπηθεί.,

Όταν το προλεταριάτο, που έχει πια κουραστεί να υποφέρει και να βλέπει να του τα παίρνουν όλα, δημιούργησε αυτό τον εξαίσιο αμυντικό οργανισμό που είναι οι *Arditi del Popolo* (Γενναίοι του Λαού), έσπευσαν οι ηγέτες των Συνομοσπονδιών και τα στελέχη των διαφόρων ρεφορμιστικών πολιτικών τάσεων να αποκηρύξουν αυτό το αυθόρμητο προλεταριακό κίνημα, που ορίζεται από την ακατανίκητη ανάγκη να περισώσει τουλάχιστον

τη ζωή.

(...) Τι περιμένουν για να κινητοποιήσουν παντού; Οι *Arditi del Popolo*, ή γιοί του λαού, που σχηματίζουν τις πρωτοπόρες περιπόλους του επαναστατικού κινήματος, του κόκκινου στρατού, έχουν ήδη εμπλακεί με τον εχθρό. Τώρα είναι η σειρά του κορμού των δυνάμεων μας να στοιχηθεί και να ετοιμαστεί να παλέψει”.

Και ο Γκουίντο Πιτσέλλι κατέληγε το απεγνωσμένο αντιφασιστικό του κάλεσμα αντίστασης και πάλης με τις εξής δραματικές και πάντα τόσο επίκαιρες παροτρύνσεις:

“(...) *Arditi del Popolo* ουρλιάξτε το τρομερό μας φτάνει πια ! Όλοι ορθοί σαν ένας άνθρωπος και έτοιμοι για τον ξεσηκωμό! Εργαζόμενοι των διαφόρων πολιτικών τάσεων ξεσηκωθείτε! Όλοι ενάντια στο νόμο του ροπάλου! Ζήτω το Ενιαίο Μέτωπο! Ζήτω ο Απελευθερωτικός Προλεταριακός Στρατός!”



Ο Πιτσέλλι δεν αρκείται όμως στα συνθήματα και στις παροτρύνσεις. Ούτε επαφίεται στους αυτοσχεδιασμούς και στον αυθορμητισμό των μαζών, όσο μαχητικές και συνειδητοποιημένες κι αν είναι αυτές. Γνωρίζει πολύ καλά ότι όλα αυτά δεν αρκούν για να αντιμετωπιστούν οι καλά οργανωμένοι και οπλισμένοι φασίστες του Μουσολίνι. Και είναι ακριβώς για αυτό που εξηγεί και εκλαϊκεύει τα διδάγματα της νικηφόρας μάχης στην Πάρμα, δίνοντας έμφαση σε αυτό που ο ίδιος αποκαλεί **“Προλεταριακή τεχνικο-στρατιωτική οργάνωση”**. Να λοιπόν τι γράφει :

“Η αστική τάξη για να μας επιτεθεί δεν έφτιαξε ένα κόμμα, που δεν θα αρκούσε, αλλά έναν ένοπλο οργανισμό, τον στρατό της: το φασισμό. Εμείς πρέπει να κάνουμε το ίδιο. Να δημιουργήσουμε το δικό μας στρατό με τέτοιο τρόπο ώστε να μας επιτρέπει να αντισταθούμε και να αμυνθούμε. Δεν υπάρχει άλλο μέσο. Η άτακτη, σπασμωδική άμυνα που έγινε μέχρι τώρα δεν χρησίμεψε σε τίποτα.

Για να αναφέρουμε ένα παράδειγμα και να αποδείξουμε πώς μόνο με την οργάνωση πειθαρχημένων δυνάμεων και με τη σχετική δράση μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τον αντίπαλο αρκεί να σκεφτούμε την Πάρμα που ήταν η μοναδική πόλη που κατόρθωσε να απωθήσει τις φασιστικές δυνάμεις, μετά από πέντε μέρες(...)

Όμως, στην Πάρμα οι *Arditi del Popolo* είχαν δημιουργηθεί εδώ και 14 μήνες, οργανωμένοι στρατιωτικά και πειθαρχημένοι. Στην Πάρμα είχε γίνει μια ολάκερη υπομονετική δουλειά ηθικής και υλικής προετοιμασίας. Να γιατί όταν ο φασιστικός στρατός έπεσε πάνω στη πόλη, βρέθηκε για πρώτη φορά στην Ιταλία, απέναντι σε έναν άλλο στρατό οργανωμένο και καθοδηγούμενο, έτοιμο να πολεμήσει στα χαρακώματα και πίσω από τα οδοφράγματα του.

Να γιατί δεν έπεσε η Πάρμα τον Αύγουστο. Να πως αποδεικνύεται ότι ο φασισμός σταματάει και υποχωρεί όταν βρίσκει “ισχυρό εμπόδιο”.

Σήμερα βρισκόμαστε σε πλήρη εμφύλιο πόλεμο και ο πόλεμος γίνεται έτσι.

Εμείς είμαστε μια τεράστια αλλά αποδιοργανωμένη δύναμη. Οργανωμένη και πειθαρχημένη θα γινόταν τόσο δυνατή που θα κατάστρεφε όχι μια, αλλά χίλιες φορές το φασισμό. Αυτό πρέπει να καταλάβουμε.

Προς στιγμή βρισκόμαστε σε υποδεέστερες συνθήκες ακριβώς επειδή το μέτωπο μας είναι υπερβολικά διαιρεμένο και περιορισμένο. Από τακτική και στρατηγική άποψη, γνωρίζουμε ότι όσο πιο περιορισμένο είναι ένα μέτωπο τόσο πιο εύκολα μπορεί ο εχθρός να συγκεντρώσει εκεί δυνάμεις και να το διεμβολίσει.

Είναι για αυτό που το μέτωπο μας πρέπει να διευρυνθεί, να ενοποιηθεί, προκειμένου να κρατάει έτσι απασχολημένο τον αντίπαλο σε μια πιο απλωμένη γραμμή.

Χρειάζονται άνθρωποι με τα απαραίτητα προσόντα, ικανοί, με σιδερένια θέληση και, χωρίς οποιεσδήποτε προκαταλήψεις, προχωράνε το συντομότερο δυνατό, στις μεγάλες και μικρές πόλεις καθώς και στην ύπαιθρο όπου αυτό είναι δυνατό, στην οργάνωση όλων εκείνων που, έχοντας συνείδηση των τραγικών στιγμών και της ιστορικής περιόδου που περνάει η εργατική τάξη, αισθάνονται συνειδητοποιημένοι στρατιώτες της μεγάλης προλεταριακής υπόθεσης. Παντού, ανάλογα με τις δυνατότητες, πρέπει να δημιουργηθούν ομάδες και λόχοι οργανικά τέλειοι, καθοδηγούμενοι από τα καλύτερα στοιχεία και σε επαφή μεταξύ τους με ένα απλό και λειτουργικό σύστημα διασύνδεσης.

Μόνον έτσι και μετά από τη δημιουργία του πειθαρχημένου και ισχυρού στρατού μας, θα μπορέσουμε να αντισταθούμε στο φασισμό και να τον καταστήσουμε ανίσχυρο.

Όποιος σήμερα πιστεύει ακόμα ή θέλει να πιστεύει πως μπορεί να βρει τη διέξοδο με απλές ηθικολογίες ή έχει αυταπάτες ή προδίδει.

Ας μάθει το ιταλικό προλεταριάτο να κατανοεί την ανάγκη της κόκκινης στρατιωτικής οργάνωσης, έξω από τα εργατικά κέντρα και τα πολιτικά κόμματα. Είναι απαραίτητο για την άμυνα και για την κατάκτηση της ελευθερίας.

Γκουίντο Πιτσέλλι

L'Ardito del Popolo, Κυριακή 1 Οκτωβρίου 1922"

Ο Πιτσέλλι και η ενότητα θεωρίας και πράξης



Αυτό που σίγουρα εντυπωσιάζει στη ζωή του Γκουίντο Πιτσέλλι είναι η μόνιμη και απαρασάλευτη αναζήτηση της ενότητας της θεωρίας με την πράξη. Και η επίσης μόνιμη άρνηση της μοιρολατρίας και του συντηρητισμού που διακρίνει τις κάθε λογής γραφειοκρατίες. Χωρίς αμφιβολία, είναι αυτά τα κύρια χαρακτηριστικά της ζωής και του έργου του που εξηγούν γιατί σχεδόν κανείς δεν τον μνημονεύει εδώ και 80 χρόνια, γιατί παραμένει άγνωστος ή σχεδόν άγνωστος ακόμα και σε εκείνους που διακρίνονται για τη μεγάλη τους εξοικείωση με την ιστορία του εργατικού και επαναστατικού κινήματος του 20ου αιώνα. Αν μη τι άλλο, οι γραφειοκράτες ξέρουν να εκδικούνται...

Γέννημα θρέμμα των λαϊκών συνοικιών της Πάρμα και γιος μάγαιρα, ο Πιτσέλλι προοριζόταν να γίνει...ρολογάς. Ωστόσο, ο ίδιος είχε άλλα σχέδια καθώς λάτρευε από μικρός τις τέχνες, και ειδικά την υποκριτική. Έγινε λοιπόν ηθοποιός, και περιόδευσε την Ιταλία με τα "μπουλούκια" του, όταν βέβαια δεν έπαιζε στις 2-3 ταινίες του βωβού κινηματογράφου, που σώζονται μέχρι σήμερα. Όμως, όπως συνέβη και με τόσους άλλους συνομήλικούς του, η έκρηξη του Πρώτο Παγκόσμιου πολέμου έμελλε να αλλάξει ριζικά τη ζωή του. Ειρηνιστής και αντιμιλιταριστής όπως ήταν, επέλεξε να πάει στο μέτωπο ως ερυθροσταυρίτης νοσοκόμος. Αλλά ακόμα κι έτσι, διακρίθηκε για την αυταπάρνηση και τον ηρωισμό του με αποτέλεσμα να παρασημοφορηθεί και να προαχθεί σε αξιωματικό.

Έχοντας βιώσει την απίστευτη σφαγή αυτού του πολέμου, ο Πιτσέλλι ριζοσπαστικοποιήθηκε όπως εκατομμύρια άλλοι νέοι όλων

των εμπόλεμων χωρών, αλλά επέλεξε να κάνει κάτι πιο ιδιαίτερο και ουσιαστικό: μπήκε (ως αξιωματικός) στη στρατιωτική ακαδημία για να σπουδάσει την τέχνη του πολέμου και να ετοιμαστεί για τις επερχόμενες κρίσιμες ταξικές συγκρούσεις, καθώς ήδη πίστευε ακράδαντα ότι “μόνον ένας πόλεμος είναι νόμιμος και ιερός: ο πόλεμος των εκμεταλλευομένων ενάντια στους εκμεταλλευτές τους”.

Με το τέλος του πολέμου, ο Πιτσέλλι αναλαμβάνει λοιπόν καθήκοντα που αρνούνται να επωμιστούν οι οργανώσεις της αριστεράς, ενώ το κάνουν οι φασίστες: πρώτα, οργανώνει τους νεαρούς βετεράνους του πολέμου, που είναι σωματικά και ψυχικά σακάτηδες, πρόωρα γερασμένοι στα είκοσι τους χρόνια, τραυματίες, άνεργοι, εξαθλιωμένοι και περιφρονημένοι. Ιδρύει λοιπόν την **“Προλεταριακή Λέγκα των ακρωτηριασμένων, αναπήρων, βετεράνων, ορφανών και χείρων πολέμου”**, που εκτός από την αλληλοβοήθεια προωθεί -ήδη- και την “επαναστατική αυτοάμυνα”. Και κατόπιν, το Φλεβάρη του 1920, ιδρύει στην Πάρμα τους **“Ερυθροφρουρούς”**, ως πρόπλασμα του “Προλεταριακού Κόκκινου Στρατού” που ευαγγελίζεται και που μόνον ο φίλος και σύντροφός του Αντόνιο Γκράμσι δείχνει να υποστηρίζει. Είναι λοιπόν με αυτούς ακριβώς τους “Ερυθροφρουρούς” του που ο Πιτσέλλι αναλαμβάνει διεθνιστική και αντιμιλιταριστική δράση, μπλοκάροντας και αποτρέποντας, μετά από αψιμαχίες με πυροβολισμούς και τραυματίες, την αναχώρηση τρένων με στρατιώτες που προορίζονταν να πάνε στην Αλβανία, υπηρετώντας το αποικιακά σχέδια της Ρώμης.

Λαοφιλής, ο Πιτσέλλι εκλέγεται βουλευτής με το Σοσιαλιστικό κόμμα, αλλά περνάει στο Κομμουνιστικό μετά από την ίδρυση του. Στα 33 χρόνια του, κατατροπώνει τους φασίστες στην Πάρμα, και στα λίγα χρόνια που ακολουθούν μέχρι την πλήρη κατάργηση του κοινοβουλευτισμού από το φασιστικό καθεστώς (1926), ο Πιτσέλλι γλυτώνει ως εκ θαύματος από αρκετές δολοφονικές απόπειρες εναντίον του ακόμα και μέσα στο Κοινοβούλιο (!), μπαينوβγαίνει στις φυλακές αν και βουλευτής πια του ΚΚΙ, οργώνει την Ιταλία αναδιοργανώνοντας το σχεδόν διαλυμένο Κομμουνιστικό κόμμα και

συνεχίζει τις προσπάθειες του για τη δημιουργία παράνομων ένοπλων αντιφασιστικών ομάδων. Και την Πρωτομαγιά του 1924, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την κατάργηση της γιορτής της παγκόσμιας εργατιάς από τον Μουσολίνι, ο Πιτσέλλι προχωράει σε μια ακόμη “τρελή” παραδειγματική αντιστασιακή ενέργεια: υψώνει στο μπαλκόνι του Κοινοβουλίου στη Ρώμη, μια γιγάντια κόκκινη σημαία, προκαλώντας κρίση νεύρων στους φασίστες και αναθαρρεύοντας τους καταπτοημένους αντιφασίστες σε όλη την Ιταλία. Τελικά, τον Οκτώβρη του 1926 συλλαμβάνεται, καταδικάζεται και τον στέλνουν, μαζί με τον Γκράτσι, εξορία στα ιταλικά ξερονήσια, όπου παραμένει μέχρι τη δραπέτευσή του στη Γαλλία το Φλεβάρη του 1932...



Ανάμεσα στη σταλινική Σκύλλα και στη φασιστική Χάρυβδη!

Ο Πιτσέλλι ταξιδεύει σε όλη τη Γαλλία, κάνει τη μια συγκέντρωση μετά την άλλη, και οργανώνει τους Ιταλούς μετανάστες εργάτες και τους εξόριστους αντιστασιακούς, μέχρι που συλλαμβάνεται και απελευνεται. Καταφεύγει στο Βέλγιο, κάνει τα ίδια, και απελευνεται και από εκεί. Καταφεύγει στο Βερολίνο, φεύγει λίγο πριν ανέβει ο Χίτλερ στην εξουσία, και περνάει τελικά στη Σοβιετική Ένωση, βέβαιος ότι εκεί θα μπορέσει να ενταχθεί στην εξόριστη ηγεσία του Ιταλικού Κ.Κ. και να μπει στη στρατιωτική ακαδημία, όπως του είχε υποσχεθεί

το κόμμα.

Δεν συμβαίνει ούτε το ένα ούτε το άλλο. Αντί για τη στρατιωτική ακαδημία “Φρουνζέ”, τον στέλνουν να δουλέψει ως “μαθητευόμενος” στις αποθήκες ενός εργοστασίου ρουλεμάν, και ο ισχυρός άνδρας του ΚΚΙ Παλμίρο Τολιάτι αγνοεί επιδεικτικά τις εκκλήσεις του. Ο Πιτσέλλι και η γυναίκα του ζουν άθλια, αλλά αυτός δεν διαμαρτύρεται. Είναι φανερό ότι ο Πιτσέλλι του “Ενιαίου αντιφασιστικού μετώπου” είναι τουλάχιστον “ύποπτος” στα μάτια των σταλινικών που εφαρμόζουν, εκείνη την περίοδο, την εγκληματική πολιτική του “σοσιαλφασισμού”. Τελικά, το 1936, απολύεται από τη δουλειά του καθώς ο κομμουνιστικός πυρήνας του εργοστασίου τον περνάει από “δίκη” με την κατηγορία ότι κατά τον Πρώτο παγκόσμιο πόλεμο ήταν... “μοναρχικός αξιωματικός”...

Στο μεταξύ, στην Ισπανία έχει αρχίσει ο εμφύλιος και ο Πιτσέλλι θέλει πια μόνο ένα πράγμα, να πολεμήσει στη πρώτη γραμμή τους φασίστες του Φράνκο. Για μήνες, ζητάει μάταια να τον αφήσουν να πάει στην Ισπανία. Μετά από πολλές περιπέτειες, του επιτρέπεται, με πλαστό διαβατήριο, να εγκαταλείψει την ΕΣΣΔ στις 14 Οκτωβρίου 1936, και μέσω Γερμανίας φτάνει τελικά στο Παρίσι όπου ξαναβρίσκει μερικούς από τους συντρόφους του στα οδοφράγματα της Πάρμα, που δεν κρύβουν τώρα τον αντισταλινισμό τους.



Και έτσι, με τη μεσολάβησή τους, ο Πιτσέλλι συναντά τον **Χουλιάν Γκορκίν**, υπαρχηγό του **P.O.U.M.**, του ισπανικού

αντισταλινικού “Εργατικού Κόμματος Μαρξιστικής Ενοποίησης”, που πολεμάει με τις ένοπλες πολιτοφυλακές του στην Ισπανία τον Φράνκο. Λίγες μέρες αργότερα, ο Πιτσέλλι συναντάει στη Βαρκελώνη τον Καταλανό επαναστάτη και ηγέτη του ΡΟUM **Αντρέου Νιν (Andreu Nin)**,⁽²⁾ πρώην ηγέτη στη Μόσχα της “Κόκκινης Συνδικαλιστικής Διεθνούς” (Profintern) και πρώην συνεργάτη του Τρότσκι. Ο Νιν του προτείνει να αναλάβει τη διοίκηση ενός τάγματος του ΡΟUM και ο Πιτσέλλι δέχεται. Όπως ήταν επόμενο, η είδηση ότι ο θρυλικός αντιφασίστας επαναστάτης Πιτσέλλι ετοιμάζεται να συνεργαστεί με τροτσκιστές και αντισταλινικούς κινητοποιεί τα σταλινικά κέντρα που αποφασίζουν να κάνουν τα πάντα για να αποτρέψουν αυτή την εξέλιξη. Στενοί φίλοι και σύντροφοι του Πιτσέλλι μεσολαβούν και του μεταφέρουν πρόταση για να αναλάβει την διοίκηση κάποιας μονάδας των Διεθνών Ταξιαρχιών. Ο Πιτσέλλι δέχεται, οι Ιταλοί αντιφασίστες του τάγματος Γκαριμπάλντι τον υποδέχονται με ενθουσιασμό, αλλά μετά από παρέμβαση των σταλινικών ο Πιτσέλλι δεν αναλαμβάνει τη διοίκηση του τάγματος, πράγμα που γίνεται μόνο για μια μέρα στη μάχη για τη Μιραμπουένα.

Σχεδόν 80 χρόνια πέρασαν από τότε και η μόνη “επίσημη” εκδοχή για το θάνατο του Πιτσέλλι ήταν εκείνη που ήθελε τον Ιταλό επαναστάτη να σκοτώνεται από φασιστική σφαίρα. Όμως, οι χοντροκομμένες ασυναρτησίες και αντιφάσεις των “αυτοπτών μαρτύρων” του θανάτου του ήταν τέτοιες που προκαλούσαν εύλογα ερωτηματικά. Αν σήμερα γνωρίζουμε επιτέλους την αλήθεια, το οφείλουμε στην πολύχρονη, επίμονη και εξαιρετικά αποτελεσματική έρευνα που έκανε για χρόνια ο Ιταλός ιστορικός και κινηματογραφιστής **Τζιανκάρλο Μπόκι (Giancarlo Bocchi)**,⁽³⁾ που έκανε να μιλήσουν τα μέχρι πρότινος επτασφράγιστα αρχεία στη Μόσχα, και πρόλαβε ζωντανούς κάποιους συντρόφους του Πιτσέλλι που τον είδαν να δολοφονείται στις 5 Ιανουαρίου του 1937, έχοντας πυροβοληθεί “πισώπλατα στο ύψος της καρδιάς”.



Τρεις, μεταξύ πολλών άλλων, σημαδιακές λεπτομέρειες που φωτίζουν αυτή τη δολοφονία: Λίγες μέρες πριν δολοφονηθεί ο Πιτσέλλι, σοβιετικά αεροσκάφη είχαν επιτεθεί στο τάγμα Γκαριμπάλντι σκοτώνοντας έξι Ιταλούς αντιφασίστες, και οι σταλινικοί είχαν σπεύσει να κυκλοφορήσουν τη φήμη ότι υπεύθυνος για αυτό το “λάθος” ήταν... ο Πιτσέλλι. Επίσης, τα αρχεία της Μόσχας που συμβουλευθηκε ο Μπόκι έδειξαν ότι οι δήθεν “αυτόπτες μάρτυρες” του θανάτου του, στους οποίους οφείλεται η “επίσημη” εκδοχή ότι ο Πιτσέλλι έπεσε από φασιστικά πυρά, ήταν όργανα της διαβόητης NKVD. Τέλος, τα ίδια αρχεία αποκάλυψαν ότι όλες οι προτάσεις υψηλόβαθμων, ακόμα και σοβιετικών, στελεχών των Διεθνών Ταξιαρχιών να τιμηθεί μεταθανάτια ο Πιτσέλλι με το παράσημο του “ Τάγματος του Λένιν” συνάντησαν την σθεναρή αντίθεση των σταλινικών και ειδικά εκείνου που ήταν όχι μόνο δεξί χέρι του Τολιάτι και ορκισμένος εχθρός του Πιτσέλλι, αλλά και συνεργάτης της NKVD για την οποία χαφιέδιζε και έστελνε στα κάτεργα και στο θάνατο τους Ιταλούς κομμουνιστές που είχαν καταφύγει στη Μόσχα. Το όνομα του Αντόνιο Ροάζιο. Μυστική του έκθεση που υπενθύμιζε τις επαφές του Πιτσέλλι με τους ηγέτες του ΡΟUM, σύστηνε να μην τιμηθεί ο Πιτσέλλι με το ανώτατο σοβιετικό παράσημο. “Κατά σύμπτωση”, αυτός ο Ροάζιο, ήταν πολιτικός κομισάριος του τάγματος Γκαριμπάλντι όταν έχασε τη ζωή του ο Γκουίντο Πιτσέλλι!...

Επίλογος

Στις μέρες μας που η ακροδεξιά και οι νεοφασίστες ξανασηκώνουν κεφάλι και κάνουν όλο και πιο αισθητή την επικίνδυνη παρουσία τους στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ αλλά και αλλού, νομίζουμε ότι δεν υπάρχει κάποιος που θα μπορούσε να εκφράσει καλύτερα από τον Γκουίντο Πιτσέλλι τον πιο γνήσιο, τον επαναστατικό και κυρίως, τον αποτελεσματικό και νικηφόρο αντιφασισμό! Είναι λοιπόν για αυτό που η “ανακάλυψη” και η αποκάλυψη της μεγαλοσύνης του Πιτσέλλι και του έργου του δεν συνιστά μόνο πράξη δικαίωσης ενός μεγάλου επαναστάτη, που εντελώς άδικα έχει ξεχαστεί και παραμένει άγνωστος επί 8 δεκαετίες. Συνιστά κυρίως, μια ουσιαστική συμβολή στον σημερινό και στον αυριανό αντιφασιστικό αγώνα, καθώς ο Πιτσέλλι έχει πάρα πολλά να μας πει και να μας μάθει για το τι είναι, τι θέλει και πως πολεμιέται η φαιά πανούκλα. Φέτος, έναν ολόκληρο αιώνα μετά από τα ιστορικά “Γεγονότα της Πάρμα” του Αυγούστου του 1922, που θα μπορούσαν να είχαν αλλάξει ριζικά την πορεία της σύγχρονης ιστορίας αλλά και της ζωής μας, αν οι ηγεσίες της αριστεράς είχαν ακολουθήσει στο μεσοπόλεμο το παράδειγμα του Πιτσέλλι, μας προσφέρεται μια χρυσή ευκαιρία για να γνωρίσουμε το νικηφόρο “Ενιαίο Αντιφασιστικό Μέτωπο” του λαού της Πάρμα και να διδαχθούμε από αυτό. Ας μην χάσουμε αυτή την ευκαιρία για μιαν ακόμα φορά. Αυτό το παρελθόν έχει σίγουρα μέλλον...

Σημειώσεις

1. Παρόλο που ο Λένιν δήλωνε ότι ο **Πάουλ Λέβι** είχε απόλυτο δίκιο, δεν αντιτάχθηκε στη διαγραφή του από το κόμμα όταν ο Λέβι παραιτήθηκε από Γενικός Γραμματέας του διαπιστώνοντας ότι του ήταν αδύνατο να ακολουθήσει την καταστροφική γραμμή της μεγάλης πλειοψηφίας των ηγετών του. Για περισσότερα για αυτή την τόσο κρίσιμη ιστορική περίοδο της γερμανικής ιστορίας αλλά

και για τον Πάουλ Λέβι, συνιστάται το εξαιρετικό βιβλίο του **Chris Harman, "Η χαμένη Επανάσταση-Γερμανία 1918-1923"**, εκδόσεις Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο

2. Ο **Αντρέου Νιν** δολοφονήθηκε το 1937 αφού πρώτα βασανίστηκε άγρια από τους σταλινικούς δημίους του. Σύμφωνα με τα αρχεία της KGB στη Μόσχα που ανοίχτηκαν το 1990, η δολοφονία του Νιν έγινε κατ'εντολή του επικεφαλής της NKVD στην Ισπανία Αλεξάντερ Ορλόφ, ο οποίος εκτέλεσε προσωπική εντολή του Στάλιν.

3. Το βιβλίο του **Giancarlo Bocchi "Il Ribelle"** και το ντοκιμαντέρ του με τον ίδιο τίτλο, είναι προϊόντα της πολύχρονης ερευνητικής δουλειάς του με αντικείμενο τη ζωή και το έργο του Γκουίντο Πιτσέλλι. Και τα δύο είναι ιδιαίτερα συναρπαστικά και φυσικά, πολύτιμα για την αληθινή ιστορία του σύγχρονου εργατικού κινήματος.



Στη χώρα μας, όπως εξάλλου και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, ο Πιτσέλλι παραμένει εντελώς άγνωστος. Πάντως, για καλή μας τύχη, ο Έλληνας αναγνώστης έχει στη διάθεση του το λαμπρό βιβλίο του σημαντικού Ιταλού συγγραφέα **Πίνο Κακούτσι με τίτλο "Ολτρετορέντε – Μια καθόλου συνηθισμένη αντιφασιστική ιστορία"** (εκδόσεις **Απρόβλεπτες**), που αναφέρεται στις ημέρες της νικηφόρας αντιφασιστικής πάλης του λαού της Πάρμα, τον Αύγουστο του 1922. Αξίζει να σημειώσουμε ότι η μετάφραση και η επιμέλεια του Βαγγέλη Ζήκου είναι παραπάνω από εξαιρετική.

Πηγή: commune.org.gr